

Dorota Piątkowska

ORTOGRAFIA
TRENING W POPRAWNYM PISANIU
uczniów w starszym wieku szkolnym

Materiały dla rodziców
przeznaczone do pracy z dziećmi w domu

„Dysortografię jako zaburzenie w pisaniu rozpoznajemy wówczas gdy występuje od początku nauki szkolnej u dziecka o prawidłowym rozwoju umysłowym, którego pismo wykazuje różnego rodzaju odstępstwa od prawidłowego zapisu wyrazów, w tym błędy ortograficzne, pomimo znajomości podstawowych zasad pisowni i odpowiedniej motywacji do poprawnego pisania.”

J. Mickiewicz

TRENING ORTOGRAFICZNY

PRACA Z ORTO-GRAFIKIEM

ORTO-GRAFIK to zeszyt podzielony na dwie części: I. zbiór wyrazów; II. dyktanda

- założenie ORTO-GRAFIKA – zapisywanie w nim wyrazów z błędami popełnionymi w zeszycie szkolnym
- czytanie wyrazów z ORTO-GRAFIKA codziennie przez 10 min. (przyglądanie się tym wyrazom, wzrokowe ich zapamiętywanie)
- układanie zdań z wyrazami z ORTO-GRAFIKA i zapisywanie ich w części II ORTO-GRAFIKA (dyktanda)
- zapisywanie z pamięci lub ze słuchu zdań dyktowanych przez rodziców z użyciem wyrazów wpisanych do ORTO-GRAFIKA

Od chwili gdy w ORTO-GRAFIKU pojawią się pierwsze wyrazy umawiamy się z dzieckiem na ich codzienne czytanie przez ok.10 min.. przebiega to w ten sposób, że dziecko czyta po cichu lub głośno wyraz, przygląda się mu, zamyka oczy, odtwarza w wyobraźni obraz wyrazu i dopiero wtedy przechodzi do kolejnego wyrazu. Na koniec tygodnia wybieramy spośród utrwalanych przez dziecko wyrazów 5 dowolnych i podyktujemy dziecku 5 zdań z użyciem tych wyrazów. Dziecko pisze dyktando w drugiej części ORTO-GRAFIKA w rozdziale „DYKTANDA”. Dziecko samo dokonuje korekty dyktanda wspierając się słownikiem ortograficznym lub ORTO-GRAFIKIEM i dopiero potem sprawdza je rodzic. Jeśli dziecko popełni błąd w ćwiczonej już wyrazie nie zapisuje ponownie tego wyrazu do ORTO-GRAFIKA tylko pogrubia ten wyraz już raz zapisany przez co wyróżnia go jako wyraz do dalszego utrwalenia.

Bardzo ważne jest to, by w ORTO-GRAFIKU, w wyrazach w których występują litery „ó, rz, h” właśnie te litery wyróżnić czerwonym kolorem. Wszystkie wyrazy wpisywane do ORTO-GRAFIKA zapisujemy dużymi literami pisanymi lub drukowanymi (jak woli dziecko) jeden pod drugim! Np.

„Ż-RZ”	„U-Ó”	„CH-H”
MORZE	ŻÓŁW	WSCHÓD
ŻÓŁW	MÓZG	CHUSTKA
KORZEŃ	WSCHÓD	DRUH

Jeśli w wyrazie pojawią się dwie albo więcej trudności zapisujemy je w dwóch lub kilku miejscach naszego ORTO-GRAFIKA (patrz tabela; wyrazy: huśtawka, wschód, żółw).

PRACA ZE SŁOWNIKIEM ORTOGRAFICZNYM

- autokorekta tekstów pisanych samodzielnie (samodzielne sprawdzanie)
 - autokorekta dyktand (samodzielna poprawa)

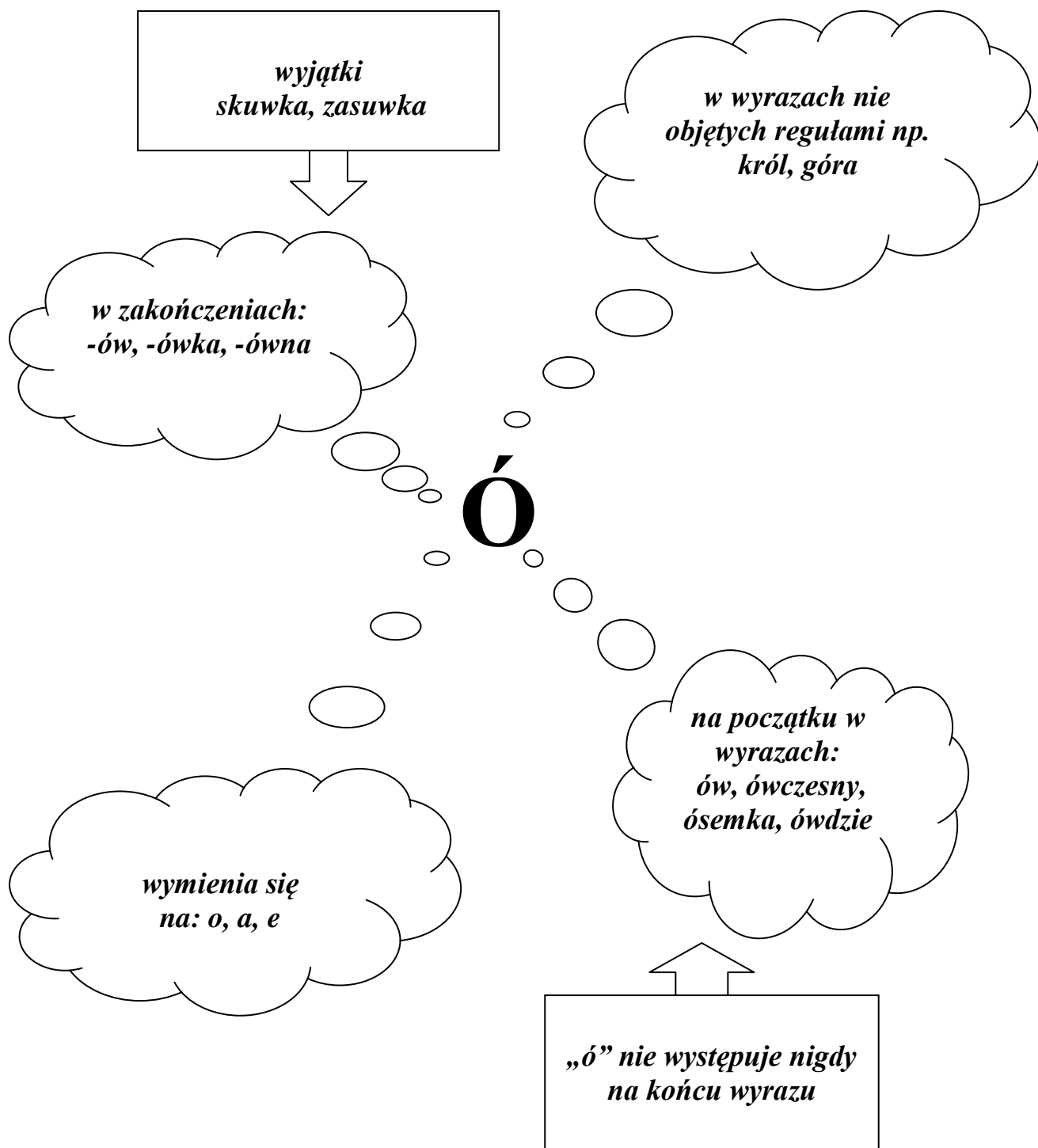
FORMY ĆWICZEŃ STOSOWANE W TRENINGU ORTOGRAFICZNYM

Poniższe propozycje dotyczą pracy na szeroko rozumianym materiale ortograficznym tzn.: „ó-u”, „rz-ż”, „ch-h”, „i-j”, zmiękczenia, wielka litera, utrata dźwięczności, ale również odmiana przez przypadki, części mowy, części zdania.

- mapki myślowe do poszczególnych trudności
- plakaty, portrety wyrazów z poszczególnymi trudnościami ortograficznymi
- zagadki, rymowanki, wiersze, rebusy, krzyżówki, wykreślanki , haki ortograficzne
- teksty z lukami, loteryjki, dobieranki
- gry ortograficzne np. memo ortograficzne, domino ortograficzne
- pussy – klocki z książeczkami do ćwiczeń z zakresu różnych trudności ortograficznych
- tabliczki MAC z książeczkami do ćwiczeń z zakresu różnych trudności ortograficznych
- wizualizacje

WAŻNA ZASADA WDRAŻAJĄCA DZIECKO DO AUTOKOREKTY PISANYCH TEKSTÓW

Rodzic mówi dziecku ile błędów popełniło ono w zdaniu, a dziecko samodzielnie sprawdza ze słownikiem ortograficznym lub innym materiałem źródłowym pisownię wyrazów.

MAPKA MYŚLOWA

TYGODNIOWE ĆWICZENIA POPRAWNEJ PISOWNI
SAMODZIELNA PRACA STARSZYCH UCZNIÓW POD NADZOREM RODZICÓW

a. Przygotowanie

- załóż zeszyt do ćwiczeń ortograficznych
- powtórz i utrwal zasady pisowni
- na końcu zeszytu załóż "słowniczek trudnych wyrazów"

b. Pisanie z pamięci - co dzień

- przeczytaj uważnie wybrany przez siebie lub wskazany fragment tekstu (ok. 4-5 zdań niezbyt długich, po ok. 5 wyrazów w zdaniu)
- przeczytaj pierwsze zdanie, zapamiętując tekst i pisownię wyrazów. uzasadnij pisownię trudnych wyrazów
- powiedz tekst z pamięci
- przeczytaj powtórnie zdanie sprawdzając, czy dobrze zapamiętałeś
- napisz tekst z pamięci
- sprawdź zapis i nanieś poprawki
- porównaj zapis ze zdaniem wzorcowym i nanieś poprawki
- zakryj zdanie wzorcowe i napisane
- napisz powtórnie to samo zdanie
- sprawdź zapis

c. Poprawa błędów

- wypisz wyrazy, w których popełniłeś błędy i uzasadnij poprawną pisownię
- wyrazy te zastosuj w krzyżówce, ułóż z nimi zdania, utwórz rodzinę wyrazów pokrewnych
- wpisz je do "słowniczka trudnych wyrazów" (na końcu zeszytu)

d. Sprawdzian - co tydzień

- pracujesz codziennie, zapisując datę przy wykonanych ćwiczeniach
- po tygodniu ćwiczeń poproś kogoś, aby podyktował ci zdania, które codziennie pisałeś
- sprawdź, o ile błędów mniej zrobiłeś niż poprzednio i popraw je (wg wzoru)

Proponowana literatura:

- Gawdzik W.: Ortografia na wesoło
- Mickiewicz J.: Jedyńka z ortografii?
- Ortofrajda – kolorowa ortografia
- Studnicka J.: Ortograffiti- zeszyty ćwiczeń
- Szymonek E., Kuczera B., Cygal K.: Ortografia na 6
- Zakrzewska B.: O sposobach ułatwiających bezbłędne pisanie.